

Democràcia? Quina democràcia?

És una de les democràcies més joves del món. L'antic regne de Bhutan, situat a la zona de l'Himàlaia i encaixat entre la Xina, el Nepal i l'Índia, és un estat que ha mantingut sempre la seva sobirania -fins i tot en els moments més conflictius d'una zona molt convulsa i que va ser governat de forma absoluta per la dinastia Wangchuck, fins que el darrer rei, Jigme Singye Wangchuck va abdicar el 2006 després de 44 anys de regnat i va promoure la transició a una monarquia parlamentària. D'aquesta manera, després que el seu fill Jigme Khesar Namgyel Wangchuk heretés el tron, el país va entrar en un procés de reformes democràtiques que va culminar en les primeres eleccions l'any 2008. Aquest procés el va equiparar en certa forma a moltes monarquies parlamentàries occidentals.

En aquest context històric tan especial es situa la trama de *El monje y el rifle* de Pawo Choyning Dorji, una pel·lícula tant exòtica com atípica, no només perquè és la primera pel·lícula del Bhutan que s'estrena a les nostres pantalles, sinó perquè el seu director és de nacionalitat hindú però amb connexions familiars amb el Bhutan, i el film compta amb coproducció de França, Taiwan, Hong Kong i els Estats Units. Filmada en els extraordinaris paisatges d'alta muntanya característics del país, que s'encarrega de ressaltar una direcció de fotografia especialment lluminosa i colorista, el millor de *El monje y el rifle* és ser capaç d'equilibrar aquesta mirada més local a la transformació d'un territori específic, mentre converteix molts dels elements temàtics de la trama en universals, en una reflexió sobre els canvis profunds del món contemporani i com afecten els ecosistemes humans i les seves gents.

La pel·lícula de Dorji -del que ja vam poder veure fa uns anys *Lunana, un yak en la escuela*- es construeix a partir de dos fils narratius. El primer segueix explícitament el desplegament del procés electoral a Bhutan l'any 2008, a través de la figura d'una funcionària del govern que viatja a una petita aldea per fer un simulacre de les eleccions amb l'objectiu d'instruir i explicar a la població la mecànica de la votació mentre intenta fer didàctica dels beneficis del sistema democràtic. El segon té com a protagonista un monjo budista, deixeble d'un vell lama, que ha d'aconseguir un rifle per un ritual que el seu mestre vol realitzar coincidint amb la lluna plena. Quan el monjo aconsegueix el rifle, descobreix que l'arma té un valor històric i que serà cobejat per un col·leccionista d'armes nord-americà que vol aconseguir-lo a qualsevol preu. A partir d'aquestes dues línies d'acció, *El monje y el rifle* va articulant un discurs, potser a vegades una mica esquemàtic però realment molt efectiu, sobre com les amenaces derivades de la globalització poden corrompre els ecosistemes humans i

El monje y el rifle

Bhutan, 2023

Direcció: Pawo Choyning Dorji

Guió: Pawo Choyning Dorji

Intèrprets: Harry Einhorn, Tandin Wangchuk, Tandin Phubz

Durada: 107 min

Gènere: drama, aventures

Idioma: dzongkha

Subtítols: Castellà

Data d'estrena:

01/11/2024

geogràfics.

Dorji integra diversos elements per desplegar el seu missatge: des d'un humor murri, fins a una certa intriga, passant per pinzellades més explícitament emocionals -sempre molt controlades- per derivar en un clímax en el que conflueixen les dues línies narratives i en el que queda perfectament fixat el rerefons contextual de la pel·lícula. Mentre la funcionària governamental i el seu equip intenten vendre a la població les meravelles de la democràcia i miren d'ensinistrar-los en les dinàmiques electorals -la campanya, els candidats, els programes, les promeses- els ciutadans observen perplexos com tota aquesta parafernàlia està contaminant la seva pacífica vida quotidiana. A més de ser un dels darrers països del món en adoptar un règim democràtic, Bhutan va ser també un dels darrers en els que van entrar Internet, la telefonia mòbil i els aparells tecnològics de darrera generació. Aquest aspecte de com la tecnologia és un element distorsionador també està molt present en l'arquitectura del film.

El resultat de tot això és un film curiós, singular, que discorre amb un tempo i un ritme pausats que sembla moure's en paral·lel a la majestuositat dels paisatges que en són l'escenari, i que ens interpel·la com a occidentals: la tecnologia, les armes o fins i tot la democràcia poden ser elements disruptius del fràgil equilibri d'una comunitat humana que no necessita, per ser feliç, moltes de les coses que als occidentals ens han venut com a "imprescindibles" per moure'ns en el complex món contemporani.

Paco Vilallonga
Col·lectiu de Crítics de Cinema de Girona